

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.001.09.2019
P/19/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/19/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2018 r.
Jednostka kontrolowana	Sąd Okręgowy w Legnicy, ul. Jaworzyńska 40, 59-220 Legnica (dalej: „Sąd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Ziajkiewicz, Dyrektor Sądu, od 18 lipca 2011 r. do nadal. (dowód: akta kontroli str. 1)
Podstawa prawna	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ¹ (dalej: „ustawa o NIK”).
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Cezary Mazik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/13/2019 z dnia 3 stycznia 2019 r. 2. Paweł Matuszak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/14/2019 z dnia 3 stycznia 2019 r. 3. Paweł Potemski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/32/2019 z dnia 1 lutego 2019 r. 4. Grzegorz Fikus, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/34/2019 z dnia 12 lutego 2019 r. (dowód: akta kontroli str. 2-3; 205; 285)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania przez Sąd planu finansowego na 2018 r., w ramach części budżetu państwa 15/07 „Sądu Apelacyjny we Wrocławiu”, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności.

Ocenie podlegały w szczególności:

- działania związane z pobieraniem i egzekucją dochodów budżetowych,
- realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2018 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne:

- dokonanie analizy wykonania planu dochodów,
- szczegółowa kontrola prawidłowości i terminowości ustalenia wybranych należności oraz windykacji zaległości,
- dokonanie analizy stanu należności pozostałych do zapłaty,
- dokonanie analizy realizacji wydatków budżetu, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489.

- dokonanie analizy stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części V. Wyniki kontroli.

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

Dyrektor Sądu jest dysponentem środków budżetu państwa III stopnia dla tego Sądu wraz z jednym sądem funkcjonalnym². Sąd wykonywał - zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi - zadania, o których mowa w art. 1 § 2 i w § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - *Prawo o ustroju sądów powszechnych*³, tj. sprawował wymiar sprawiedliwości oraz wykonywał inne zadania z zakresu ochrony prawnej, powierzone w drodze ustaw. Dochody Sądu w 2018 r. wyniosły 11 115,6 tys. zł przy planowanych w wysokości 10 840,0 tys. zł, a wydatki 30 996,5 tys. zł przy zaplanowanych w wysokości 30 998,2 tys. zł. W badanym okresie nie ponoszono wydatków z budżetu środków europejskich.

IV. Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁴ wykonanie przez Sąd planu finansowego na 2018 r., w ramach części 15 - „Sądy Powszechne”.

W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych pozytywnie oceniono wykonanie dochodów budżetu państwa w wysokości 11 115,6 tys. zł, tj. niższych od uzyskanych w roku poprzednim (o 0,28%), ale wyższych od zaplanowanych w ustawie budżetowej (o 2,54%). Badanie 50 dowodów księgowych na łączną kwotę 1 109,5 tys. zł, stanowiącą 9,98% ogółu dochodów Sądu, wykazało, że należności były przypisywane terminowo, w kwotach zgodnych z dokumentami stanowiącymi podstawę dokonanych zapisów. Badaniem objęto także 20 pozycji zaległości w łącznej kwocie 817,3 tys. zł i stwierdzono, że proces ich ewidencjonowania i dochodzenia był zgodny z obowiązującym prawem.

W wyniku kontroli 7,58% zrealizowanych wydatków ogółem⁵ stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*⁶ (dalej: „*ufp*”) i aktach wykonawczych do tej ustawy. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Pozytywnie opiniuje się również roczne sprawozdania za 2018 r., sporządzone przez Sąd w kontrolowanym zakresie. Sprawozdania te przedstawiały prawdziwy obraz dochodów, wydatków, jak również należności i zobowiązań za 2018 r., oraz sporządzone zostały terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: *sprawozdawczości budżetowej*⁷, *sprawozdań jednostek sektora finansów*

² Sąd Rejonowy w Jaworze.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 52, ze zm.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Co stanowiło 25,4% zrealizowanych wydatków pozapłacowych.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz.2077, ze zm.

⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie *sprawozdawczości budżetowej* (Dz. U. poz.109, ze zm.).

publicznych w zakresie operacji finansowych⁸, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁹.

Ujawnione w toku kontroli NIK nieprawidłowości nie miały wpływu na realizację przez Sąd planu finansowego i dotyczyły: [1] niezarejestrowania na koncie 226 należności długoterminowych Sądu na kwotę 202,6 tys. zł, co będzie miało wpływ na sprawozdanie finansowe (bilans) Sądu za 2018 r., sporządzane już po zakończeniu czynności kontrolnych przez NIK; [2] sporządzenia oraz opublikowania Planu zamówień publicznych po terminie wynikającym z art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – *Prawo zamówień publicznych*¹⁰ (dalej: „PZP”); [3] niezamieszczenia, po otwarciu ofert postępowania o zamówienie publiczne w trybie zapytania o cenę, na stronie internetowej Sądu informacji wymaganych art. 86 ust. 5 PZP¹¹; [4] nieopublikowania w Biuletynie Zamówień Publicznych (dalej: „BZP”), po zawarciu umowy, ogłoszenia o udzieleniu zamówienia publicznego w trybie zapytania o cenę, czym naruszono art. 95 ust. 1 PZP; [5] sporządzenia niezgodnie z dokumentami źródłowymi protokołu z tego postępowania o zamówienie publiczne w trybie zapytania o cenę.

V. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

1.1. Dochody Sądu zrealizowano w kwocie 11 115,6 tys. zł, tj. o 275,6 tys. zł (2,54%) wyższej od zaplanowanych (10 840,0 tys. zł) na ten rok i jednocześnie o 30,8 tys. zł (0,28%) niższej od dochodów uzyskanych w 2017 r. (11 146,4 tys. zł).

Wyższa w stosunku do planu realizacja dochodów wynikała z ich wykonania w kwotach:

- a) większych niż planowano z: [1] grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (§ 0570) o 179,9 tys. zł, tj. o 28,97%; [2] rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych (§ 0940) o 1,2 tys. zł, tj. o 30%; [3] tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów (§ 0950) o 4,8 tys. zł, tj. o 53,33%;
- b) nieplanowanych wcześniej wpływów do wyjaśnienia (§ 2980) w wysokości 111,3 tys. zł;
- c) mniejszych niż planowano z: [1] opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) o 20,8 tys. zł, tj. o 0,20%; [2] najmu i dzierżawy składników majątkowych (§ 0750) o 0,3 tys. zł, tj. o 3,33%; [3] pozostałych wpływów (§ 0970) o 0,6 tys. zł, tj. o 60%.

Według wyjaśnień złożonych przez Główną Księgową Sądu odchylenia od wartości zaplanowanych nie były znaczące.

Niższe wykonanie w stosunku do poprzedniego roku wynikało natomiast z:

- a) niższych niż w roku poprzednim wpływów z: [1] opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) o 286,3 tys. zł, tj. o 2,74%; [2] najmu i dzierżawy składników majątkowych (§ 0750) o 0,2 tys. zł, tj. o 2,25%; [3] sprzedaży składników majątkowych (§ 0870) o 0,2 tys. zł, tj. o 40%;

⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773, ze zm.).

⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1793, ze zm.).

¹⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, ze zm.

¹¹ Wartość poniesionych wydatków w 2018 r. z tytułu tego postępowania wyniosła 136,9 tys. zł, tj. 0,442% wszystkich wydatków Sądu w 2018 r.

[4] wpływów z pozostałych odsetek o 0,2 tys. zł, tj. o 100%; [5] tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów (§ 0950) o 19,3 tys. zł, tj. o 58,31%. Według wyjaśnień złożonych przez Dyrektora sytuacja ta spowodowana była wysokimi kwotami kierowanymi do przypisu grzywien oraz kosztów w szczególności w sprawach karnych, spłatą tych należności w ratach, orzekaniem zawieszania postępowania w sprawie windykacji należności oraz orzekaniem zastępczych kar pozbawienia wolności (§ 0630) oraz zmniejszaniem się poziomu wypłacania przez Poczta Polska S.A. kar umownych i odszkodowań za utracone przesyłki i niskie wskaźniki jakościowe doręczania przesyłek sądowych (§ 0950);

- b) wyższych niż w roku poprzednim wpływów z: [1] grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (§ 0570) o 162,0 tys. zł, tj. o 25,36%; [2] rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych (§ 0940) o 2,1 tys. zł, tj. o 67,74%; [3] pozostałych wpływów (§ 0970) o 0,1 tys. zł, tj. o 33,33%; [4] wpływów do wyjaśnienia (§ 2980) o 111,3 tys. zł, tj. o 100%.

(dowód: akta kontroli str. 131-146; 164-165; 198; 304-305; 308)

Głównymi źródłami dochodów Sądu w 2018 r. były opłaty i koszty sądowe oraz inne opłaty uiszczane na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) – 10 175,2 tys. zł oraz grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych (§ 0570) – 800,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 49; 164-165; 198)

1.2. Badanie dochodów wykonano na podstawie próby dobranej z zastosowaniem metody PPS¹², przy zastosowaniu interwału losowania na poziomie 2%. Na podstawie 50 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych o wartości bezwzględnej 1 109,5 tys. zł, stwierdzono, że:

- wszystkie badane dochody zostały prawidłowo zakwalifikowane do kategorii przypisanych lub nieprzypisanych;
- wszystkie badane dochody w badanej próbie przypisane zostały prawidłowo ujęte w księgach rachunkowych na koncie 221;
- wszystkie dochody zrealizowane bez uprzedniego przypisu (opłaty sądowe) były ewidencjonowane w sposób umożliwiający ich jednoznaczne wyodrębnienie i ustalenie ich wysokości z wykorzystaniem ewidencji analitycznej¹³;
- badane należności z tytułu dochodów budżetowych wymierzone były w wysokości określonej w przepisach prawa oraz terminowo ustalane, a także terminowo odprowadzane na rachunek budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli str. 126-127; 205-210; 286-287)

1.3. Na koniec 2018 r. pozostałe do zapłaty należności wynosiły 3 127,7 tys. zł, z czego największe to zaległości z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (§ 0570) – 1 572,4 tys. zł, stanowiące 50,27% wszystkich oraz zaległości z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) – 1 507,4 tys. zł, stanowiące 48,20% pozostałych do zapłaty zaległości. W porównaniu do 2017 r. kwota zaległości była wyższa o 589,3 tys. zł, tj. o 23,22%, a najwyższy przyrost zaległości nastąpił z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) - 339,2 tys. zł, tj. o 29,04%; z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych

¹² Metoda z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wielkości – metodyka analogiczna jak dla metody statystycznej. Parametry nie są dobierane statystycznie, a arbitralnie.

¹³ Cztery dowody o łącznej wartości 77,1 tys. zł.

(§ 0570) – 202,6 tys. zł, tj. o 14,79% oraz z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów (§ 0950) – 45,0 tys. zł, tj. o 100%.

Podobne źródła zanotowano również w zaległościach netto, które wyniosły 2 231,6 tys. zł, z czego najwyższe to zaległości z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) – 1 233,4 tys. zł, stanowiące 55,27% zaległości netto oraz zaległości z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (§ 0570) – 950,6 tys. zł, które stanowiły 42,60% zaległości netto. W porównaniu do 2017 r. kwota zaległości netto była wyższa o 510,8 tys. zł, tj. o 29,68%, a najwyższy przyrost nastąpił z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) – 351,3 tys. zł, tj. o 39,83%; z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (§ 0570) – 112,0 tys. zł, tj. o 13,36% oraz z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów (§ 0950) – 45,0 tys. zł, tj. o 100%¹⁴.

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor Sądu wskazał, że wzrost należności razem i należności netto spowodowany był wysokimi kwotami kierowanymi do przypisu grzywien oraz kosztów w szczególności w sprawach karnych, spłatą tych należności w ratach, nieskutecznością egzekucji komorniczej, orzekaniem zawieszania postępowania w sprawie windykacji należności oraz orzekaniem zastępczych kar pozbawienia wolności. W dalszej części wyjaśnień stwierdził, że diagnozowane w trakcie 2018 r. problemy związane ze skutecznością windykacji należności sądowych oraz systematycznym wzrostem zaległości skutkowały podjęciem działań mających na celu poprawę efektywności działania w tym obszarze, polegających m.in. na zmianach organizacyjnych, zwiększeniu ilości pracowników zaangażowanych w proces windykacji oraz podjęciu działań zmierzających do zmiany narzędzi służących ewidencji należności sądowych.

(dowód: akta kontroli str. 164-165; 199; 305)

1.4. Kontrola terminowości zapłaty należności Skarbu Państwa była prowadzona na podstawie postanowień *Instrukcji w sprawie ewidencji i egzekucji należności sądowych w Sądzie Okręgowym w Legnicy*¹⁵ (dalej: „*Instrukcja*”) w zakresie określonym w stosownych przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - *Kodeks postępowania karnego*¹⁶ (dalej: „*KPK*”), ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – *Kodeks postępowania cywilnego*¹⁷ (dalej: „*KPC*”), ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny wykonawczy*¹⁸ (dalej: „*KKW*”), ustawy z 28 lipca 2005 r. o *kosztach sądowych w sprawach cywilnych*¹⁹ (dalej: „*ustawa o kosztach*”) oraz rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 29 lipca 2016 r. w *sprawie sposobu prowadzenia egzekucji grzywien i kar pieniężnych orzeczonych w postępowaniu cywilnym, a także kosztów sądowych w sprawach cywilnych, przysługujących Skarbowi Państwa*²⁰ (dalej: „*rozporządzenie ws. egzekucji*”). Kontrolę prowadzono w komórkach windykacji w oparciu o ewidencję pomocniczą z wykorzystaniem systemu informatycznego „*Currenda*” oraz dokumentowania czynności w Kartach dłużnika, Aktach dłużnika,

¹⁴ Z powodu wystawienia noty obciążeniowej z tytułu kary umownej za niewywiązanie się wykonawcy z realizacji umowy.

¹⁵ Stanowiącej Załącznik do Zarządzenia Nr 8/06 Prezesa Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 10 kwietnia 2006 r.

¹⁶ Dz. U z 2018 r. poz. 1987, ze zm.

¹⁷ Dz. U z 2018 r. poz. 1360, ze zm.

¹⁸ Dz. U z 2018 r. poz. 652, ze zm.

¹⁹ Dz. U z 2018 r. poz. 300, ze zm.

²⁰ Dz. U z 2016 r. poz. 1227.

służących także do gromadzenia dokumentacji²¹, i ewidencjach pomocniczych. Ewidencja pomocnicza była uzgadniana z ewidencją księgową, poza przypadkiem opisanym w ppkt 1.6 niniejszego wystąpienia, a komórki księgowości współdziałały z komórkami windykacyjnymi m.in.: w zakresie przekazywania informacji o dokonywanych zapłatach, uzgadniania stanu pozostałości i nadpłat w odpowiednich rodzajowo rejestrach dochodów budżetowych, wypłaty zaliczek dla komorników oraz stanu należności sądowych i dokonywania księgowania należności sądowych na konta syntetyczne dla dochodów budżetowych w ewidencji księgowej.

(dowód: akta kontroli str. 120-121; 243-267)

W toku kontroli dokonano analitycznego przeglądu należności z tytułu dochodów budżetowych, których termin płatności już upłynął²². Metodą doboru celowego wytypowano do szczegółowego badania 20 spraw. Należności z ich tytułu wyniosły łącznie 817,3 tys. zł, co stanowiło 26,13% należności Sądu na koniec 2018 r. Powyższe badanie wykazało, że działania windykacyjne były prowadzone zgodnie z zasadami określonymi w przepisach *KPK, KPC i KKW, ustawy o kosztach, rozporządzeniu ws. egzekucji* oraz *Instrukcji* i nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości. W badanej próbie przyczynami powstania zaległości były: brak spłaty należności (dziesięć przypadków), spłata tylko części należności (cztery przypadki) lub rozłożenie na raty należności (sześć przypadków). Należności były umarzane, zamieniane na karę zastępczą pozbawienia wolności oraz rozkładane na raty zgodnie z postanowieniami Sądu (w sprawach karnych) lub zarządzeniami Prezesa Sądu (w sprawach cywilnych) na podstawie przepisów *KPK, KPC, KKW i ustawy o kosztach*. W badanej próbie stwierdzono, że dwa umorzenia, jeden przypadek zamiany grzywny na zastępczą karę pozbawienia wolności oraz osiem przypadków rozłożenia na raty²³ dokonano na podstawie właściwego postanowienia sądu (w sprawach karnych) lub zarządzenia sędziego (w sprawach cywilnych), nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

(dowód: akta kontroli str. 10-25; 128-129; 243-272; 306-307)

1.5. W 2018 r. umorzono należności sądowe (grzywny oraz koszty sądowe) w sprawach karnych i cywilnych na łączną kwotę 368,6 tys. zł, a należności na łączną kwotę 843,5 tys. zł rozłożono na raty.

W 2018 r. nie odnotowano należności przedawnionych oraz nie dokonano spisu należności nieściągalnych.

Monitorowanie terminów przedawnień następowało poprzez terminarze służące do obsługi kart dłużnika i bieżącą obsługę akt. Dodatkowo w sprawach, w których dochodzi do przerwania biegu przedawnienia, sędzia nadzorujący należności sądowe ustala termin przedawnienia, tj. termin do którego należności sądowe mogą być ostatecznie dochodzone.

(dowód: akta kontroli str. 306)

1.6. Dodatkowe badanie 20 największych należności pozostałych do spłaty o łącznej wartości 1 286,9 tys. zł, tj. 41,1% wszystkich należności podanych przez jednostkę w sprawozdaniu Rb-27 (3 127,7 tys. zł) wykazało, że wszystkie badane należności powstały w roku sprawozdawczym lub w latach poprzednich. W próbie tej należności krótkoterminowe, tj. wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia

²¹ Gromadzono w nich dokumentację, np. Wyrok sądu, postanowienia sądów, notatki, wezwania, wnioski, protokoły z posiedzeń sądu, dokumentacja egzekucji komorniczej, korespondencja z Policją i innymi organami itp.

²² Objął on 100 dłużników zalegających na kwotę 2 032,4 tys. zł, która stanowiła 64,98% należności Sądu na koniec 2018 r.

²³ O łącznej wartości 304,4 tys. zł.

bilansowego²⁴, stanowiły 84,3% (1 084,3 tys. zł), a należności długoterminowe 15,7% (202,6 tys. zł). Całość tych należności zaewidencjonowano na koncie „221 – należności z tytułu dochodów budżetowych”, co opisano poniżej w części dotyczącej nieprawidłowości. Dokumentacja przekazywana z działów merytorycznych do komórek księgowości nie pozwalała na prawidłowe ewidencjonowanie należności na kontach „221” i „226 – długoterminowe należności budżetowe”, ale zdaniem NIK nie było przeszkód aby mogła takie dane zawierać. W badanej próbie stwierdzono jedną należność, co do której wydano postanowienie o zamianie kary grzywny na zastępczą karę pozbawienia wolności, dłużnik nie odbył jeszcze tej kary, a według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. nie dokonano w związku z powyższym odpisu tej należności.

(dowód: akta kontroli str. 131-145; 451-589)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W badanej próbie 20 najwyższych należności pozostałych do spłaty, wykazanych w sprawozdaniu Rb-27, o łącznej wartości 1 286,9 tys. zł, tj. 41,1% wszystkich należności ujętych przez Sąd w tym sprawozdaniu stwierdzono, że należności krótkoterminowe, tj. wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego, stanowiły 84,3% (1 084,3 tys. zł), a należności długoterminowe 15,7% (202,6 tys. zł). Całość tych należności zaewidencjonowano na koncie 221 – „należności z tytułu dochodów budżetowych”, podczas gdy należności długoterminowe powinny zostać zaewidencjonowane na koncie 226 – „długoterminowe należności budżetowe”. Zgodnie z obowiązującym w Sądzie Zakładowym planem kont²⁵ na koncie 226 należy ewidencjonować jedynie pożyczki mieszkaniowe sędziów. Wszystkie analizowane należności długoterminowe powstały na skutek rozłożenia na raty należności z tytułu grzywien i opłat sądowych, których pierwotny termin płatności przypadał na rok 2018 lub lata wcześniejsze. W badanych przypadkach rozłożenie na raty nastąpiło co najmniej miesiąc później od uprawomocnienia się wyroku sądu lub postanowienia sądu o nałożeniu grzywny lub opłaty sądowej (pierwotnego terminu płatności należności).

Jednostki budżetowe zobowiązane są do prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*²⁶, (dalej: „*ustawa o rachunkowości*”) i *ufp*, z uwzględnieniem zasad szczególnych wynikających z rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. *w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej*²⁷ (dalej: „*rozporządzenie w sprawie rachunkowości*”). Do ewidencji należności z tytułu dochodów budżetowych w jednostkach budżetowych służą konta: 221 – „należności z tytułu dochodów budżetowych” oraz 226 – „długoterminowe należności budżetowe”. Są one – zgodnie z załącznikiem nr 3 do

²⁴ Zgodnie z definicją wynikającą z art. 3 ust. 1 pkt 18c ustawy z 29 września 1994 r. *o rachunkowości* (Dz. U z 2019 r. poz. 351, ze zm.).

²⁵ Wprowadzonym Zarządzeniem 7/2015 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 10 kwietnia 2015 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości, zmienionym: Zarządzeniem Nr 12/2017 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z 3 lipca 2017 r.; Zarządzeniem Nr 19/2017 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 4 października 2017 r., Zarządzeniem Nr 25/2017 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 6 grudnia 2017 r. oraz Zarządzeniem Nr 1/2018 r. Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 9 stycznia 2018 r.

²⁶ Dz. U z 2019 r. poz. 351.

²⁷ Dz. U. poz. 1911, ze zm.

rozporządzenia w sprawie rachunkowości pn. „Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych” – kontami bilansowymi objętymi planem kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor Sądu wskazał, że konto 226 ma w Sądzie zastosowanie jedynie do ewidencji pożyczek mieszkaniowych sędziów i w systemie informatycznym oznaczone jest jako „Długoterminowe należności budżetowe – pożyczki mieszkaniowe sędziów”. Zintegrowany System Rachunkowości i Kadr SAP, w którym prowadzona jest ewidencja księgową, nie umożliwia wprowadzenia do ewidencji innych zapisów niż te, które dotyczą ww. pożyczek. Dodał również, że zgodnie z pismem Ministra Sprawiedliwości nr DB III 030-7/07 z dnia 5 lutego 2007 r. należności sądowe zdefiniowano jako należności krótkoterminowe bez względu na termin zapłaty.

Wskazana w powyższych wyjaśnieniach interpretacja Ministra Sprawiedliwości, dotycząca kwalifikowania należności sądowych do krótkoterminowych, nie mogła mieć w tym przypadku zastosowania z uwagi na jej opracowanie przed wydaniem rozporządzenia w sprawie rachunkowości, zgodnie z którym należności sądowe, których termin płatności przypadał w okresie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego należy księgować na koncie 226.

(dowód: akta kontroli str. 131-145; 451-589; 619)

Ocena cząstkowa

W Sądzie prawidłowo ustalano wysokość dochodów oraz kwalifikowano rodzaj dochodu do właściwej kategorii. W odniesieniu do należności prowadzono dokumentację pozwalającą na prowadzenie działań windykacyjnych a ich salda były na bieżąco uzgadniane z komórkami księgowości. Działania windykacyjne w odniesieniu do nieterminowo regulowanych należności były podejmowane na bieżąco. Nie stosowano natomiast obowiązującej zasady kwalifikacji należności długoterminowych na koncie 226.

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

2.1.1. Wydatki Sądu na 2018 r. zaplanowano początkowo na 30 017,0 tys. zł, a w trakcie roku budżetowego zostały zwiększone o 981,2 tys. zł²⁸, tj. do 30 998,2 tys. zł. Zwiększenia planowanej pierwotnie kwoty wydatków były dokonywane na mocy dyspozycji Dyrektora Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu i dotyczyły rozdziałów: 75312 – uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne (204,7 tys. zł), 75502 – jednostki sądownictwa powszechnego (1 383,1 tys. zł)²⁹ oraz zmniejszenia wydatków w rozdziale 75595 – pozostała działalność (606,6 tys. zł)³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 50-117)

Na mocy § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych³¹ (dalej: „rozporządzenie MS w sprawie gospodarki finansowej”), Dyrektor Sądu w 2018 r. dokonał zmian w planie finansowym, powodując przesunięcie środków pomiędzy paragrafami klasyfikacji budżetowej na łączną kwotę 974,4 tys. zł, w tym w rozdziałach: 75502 – jednostki sądownictwa powszechnego (973,1 tys. zł)³² oraz 75595 – pozostała działalność

²⁸ Zwiększone o 2 699,3 tys. zł i zmniejszone o 1 718,0 tys. zł.

²⁹ Zwiększone o 2 325,6 tys. zł i zmniejszone o 942,5 tys. zł.

³⁰ Zmniejszenie o 775,6 tys. zł i zwiększenie o 169,0 tys. zł.

³¹ Dz. U. poz. 1476, ze zm.

³² Zwiększone o 2 325,6 tys. zł i zmniejszone o 942,5 tys. zł.

(1,3 tys. zł). Dyrektor Sądu odnosząc się do dokonywanych zmian w planie finansowym wskazał, że miały one na celu dostosowanie planu do aktualnych potrzeb.

(dowód: akta kontroli str. 50-117; 122)

Zrealizowane wydatki w 2018 r. wyniosły 30 996,5 tys. zł (99,99% planu po zmianach). W porównaniu do 2017 r. (29 360,4 tys. zł) były one wyższe o 1 636,1 tys. zł, tj. o 5,57%. Najwyższe wydatki wystąpiły w § 4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników (9 333,9 tys. zł); § 4030 – wynagrodzenia osobowe sędziów (8 944,7 tys. zł). Wydatki te wyniosły w sumie 18 278,6 tys. zł i stanowiły łącznie 59,00% wydatków ogółem Sądu.

(dowód: akta kontroli str. 131-146; 160-163; 201)

W 2018 r. wydatki Sądu, w podziale na grupy ekonomiczne, przedstawiały się następująco:

- 1) świadczenia na rzecz osób fizycznych – wyniosły 3 171,8 tys. zł i w porównaniu do roku poprzedniego były wyższe o 298,2 tys. zł, tj. o 10,4%. Głównymi pozycjami wpływającymi na zwiększenie (w porównaniu do 2017 r.) wydatków w tej grupie były: [1] świadczenia społeczne – uposażenia dla sędziów w stanie spoczynku - § 3110) w kwocie wyższej o 240,6 tys. zł³³; [2] wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń (§ 3020) w kwocie wyższej o 75,9 tys. zł³⁴; [3] różne wydatki na rzecz osób fizycznych (§ 3030) w kwocie niższej o 18,3 tys. zł. Wszystkie należne, w ramach ww. grupy ekonomicznej, świadczenia zostały wypłacone;
- 2) wydatki bieżące – wyniosły 27 730 tys. zł i w stosunku do roku poprzedniego były wyższe o 1 297,7 tys. zł, tj. o 4,9%. Głównymi pozycjami wpływającymi na zwiększenie (w porównaniu do 2017 r.) wydatków w tej grupie były: [1] wynagrodzenia osobowe pracowników (§ 4010) w kwocie wyższej o 687,3 tys. zł³⁵; [2] wynagrodzenia osobowe sędziów (§ 4030) w kwocie wyższej o 331,2 tys. zł³⁶; [3] zakup materiałów i wyposażenia (§ 4210) w kwocie wyższej o 585,3 tys. zł³⁷; [4] usług obcych (§ 4300) w kwocie wyższej o 138,2 tys. zł³⁸ oraz wynagrodzenia osobowe (§ 4170) w kwocie niższej o 244,6 tys. zł;
- 3) wydatki majątkowe – wyniosły 94,5 tys. zł i w porównaniu do roku poprzedniego były wyższe o 40,2 tys. zł, tj. 72,3%.

(dowód: akta kontroli str. 160-163; 201; 416-417)

³³ Zwiększenie wydatków w związku ze wzrostem kwoty bazowej stawki wynagrodzenia zasadniczego sędziów mającej zastosowanie przy wyliczeniu tych świadczeń; zwiększeniem ilości sędziów pobierających uposażenie sędziego w stanie spoczynku oraz w wyniku śmierci sędziego, gdzie jego zstępny otrzymał wypłacane od 28 stycznia 2018 r. uposażenie rodzinne.

³⁴ Zwiększenie wydatków wynikało z konieczności wypłaty odprawy pośmiertnej w kwocie 83,6 tys. zł.

³⁵ Na wzrost wydatków złożyły się przede wszystkim: wzrost wynagrodzenia zasadniczego średnio o 70 zł/etat; zwiększenie limitu etatów o trzy; wzrost wydatków poniesionych z tytułu wynagrodzeń jubileuszowych (o 93,0 tys. zł) oraz nagród uznaniowych (o 172,0 tys. zł).

³⁶ Na wzrost wydatków złożyły się przede wszystkim: wzrost kwoty bazowej stawki wynagrodzenia zasadniczego sędziów o kwotę 210,61 zł; wzrost wydatków poniesionych z tytułu wypłat nagród jubileuszowych (o 172,0 tys. zł) oraz z powodu wypłaty ekwiwalentów za urlop wypoczynkowy (z uwagi na odejście sędziego do Sądu Najwyższego oraz z uwagi na śmierć sędziego).

³⁷ Ze względu na zwiększone zapotrzebowanie na tonery i drukarki (12,0 tys. zł); zakup dodatkowego sprzętu biurowego oraz Bhp w postaci niszczarek, mebli, defibrylatorów, klimatyzatorów, sprzętu AGD do pomieszczeń socjalnych (120,0 tys. zł); wzrost cen oprogramowania prawniczego wykorzystywanego w Sądzie; realizację w 2018 r. zakupów sprzętu informatycznego, które w 2017 r. nie były praktycznie realizowane (434,0 tys. zł).

³⁸ Wzrost wydatków spowodowany był przede wszystkim: wzrostem cen usług związanych z utrzymaniem czystości, a także zakupem usług związanych z pielęgnacją terenów zielonych wokół budynku Sądu.

2.1.2. W 2018 r. Sąd nie otrzymał środków z rezerwy ogólnej i rezerw celowych. Nie wystąpiły także w tym okresie przypadki blokowania planowanych wydatków budżetowych w trybie art. 177 ust. 1 pkt 3 *ufp*.

(dowód: akta kontroli str. 49-117; 122; 417)

2.1.3. Przeciętne zatrudnienie w Sądzie w 2018 r. wyniosło 210,30 pełnozatrudnionych³⁹, przy planie po zmianach wynoszącym 226,58 pełnozatrudnionych. W porównaniu z rokiem poprzednim było ono niższe o 0,61 pełnozatrudnionego w wyniku: [1] zmniejszenia zatrudnienia osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) o 0,28 pełnozatrudnionych (o 0,23%), sądowych kuratorów zawodowych (status 05) o 0,34 pełnozatrudnionych (o 3,43%), sędziów (status 10) o 1,73 pełnozatrudnionych (o 3,48%), oraz [2] zwiększenia zatrudnienia asystentów sędziów (status 18) o 1,52 pełnozatrudnionych (o 11,1%) i specjalistów opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów o 0,22 pełnozatrudnionych (o 2,37%).

(dowód: akta kontroli str. 156-157; 200)

Wydatki na wynagrodzenia⁴⁰ poniesione w 2018 r. w kwocie 19 594,1 tys. zł⁴¹ były w porównaniu do 2017 r. (18 579,2 tys. zł⁴²) wyższe o 1 014,9 tys. zł, tj. o 5,46%⁴³, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 7,8 tys. zł⁴⁴ i było, w porównaniu do 2017 r., wyższe o 5,76%⁴⁵. Sąd zrealizował w tym zakresie plan po zmianach (19 594,5 tys. zł) w 100%.

(dowód: akta kontroli str. 156-157; 200)

Wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170) w kwocie 670,2 tys. zł, tj. w kwocie planowanej, obejmowały: [1] wydatki związane z postępowaniem sądowym (632,2 tys. zł) w tym: wynagrodzenie biegłych (450,4 tys. zł); wynagrodzenie tłumaczy przysięgłych (133,9 tys. zł; wynagrodzenie lekarzy sądowych (14,9 tys. zł)

³⁹ W tym: [1] osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) – 126,95 pełnozatrudnionych; [2] sądowi kuratorzy zawodowi (status 05) – 9,58 pełnozatrudnionych; [3] sędziowie (status 10) – 48,00 pełnozatrudnionych; [4] referendarze sądowi (status 17) – 1,00 pełnozatrudniony; [5] asystenci sędziów (status 18) – 15,27 pełnozatrudnionych oraz [6] specjaliści opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów – 9,50 pełnozatrudnionych.

⁴⁰ Wydatki osobowe (§ 4010 i § 4030) powiększone o dodatkową nagrodę roczną (§ 4040).

⁴¹ Wynagrodzenia w 2018 r.: [1] osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) – 7 473,4 tys. zł; [2] sądowi kuratorzy zawodowi (status 05) – 859,5 tys. zł; [3] sędziowie (status 10) – 9 610,7 tys. zł; [4] referendarze sądowi (status 17) – 128,9 tys. zł; [5] asystenci sędziów (status 18) – 870,1 tys. zł oraz [6] specjaliści opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów – 651,5 tys. zł.

⁴² Wynagrodzenia w 2017 r.: [1] osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) – 6 990,3 tys. zł; [2] sądowi kuratorzy zawodowi (status 05) – 835,7 tys. zł; [3] sędziowie (status 10) – 9 271,4 tys. zł; [4] referendarze sądowi (status 17) – 117,6 tys. zł; [5] asystenci sędziów (status 18) – 759,3 tys. zł oraz [6] specjaliści opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów – 604,9 tys. zł.

⁴³ Wynagrodzenia w 2018 r. były wyższe o: [1] osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) – 483,1 tys. zł, tj. o 6,91%; [2] sądowi kuratorzy zawodowi (status 05) – 23,8 tys. zł, tj. o 2,85%; [3] sędziowie (status 10) – 339,3 tys. zł, tj. o 3,66%; [4] referendarze sądowi (status 17) – 11,3 tys. zł, tj. o 9,61%; [5] asystenci sędziów (status 18) – 110,8 tys. zł, tj. o 14,59% oraz [6] specjaliści opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów – 46,6 tys. zł, tj. o 7,70%.

⁴⁴ Przeciętne wynagrodzenie miesięczne w 2018 r. wyniosło w grupach: [1] osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) – 4,9 tys. zł; [2] sądowi kuratorzy zawodowi (status 05) – 7,5 tys. zł; [3] sędziowie (status 10) – 16,7 tys. zł; [4] referendarze sądowi (status 17) – 10,7 tys. zł; [5] asystenci sędziów (status 18) – 4,7 tys. zł oraz [6] specjaliści opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów – 5,7 tys. zł.

⁴⁵ Przeciętne wynagrodzenia miesięczne w 2018 r. były wyższe o: [1] osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) – 0,3 tys. zł, tj. o 7,14%; [2] sądowi kuratorzy zawodowi (status 05) – 0,5 tys. zł, tj. o 6,51%; [3] sędziowie (status 10) – 1,1 tys. zł, tj. o 7,40%; [4] referendarze sądowi (status 17) – 0,9 tys. zł, tj. o 9,61%; [5] asystenci sędziów (status 18) – 0,1 tys. zł, tj. o 3,17% oraz [6] specjaliści opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów – 0,3 tys. zł, tj. o 5,21%.

oraz wynagrodzenie kuratorów zastępczych (33,0 tys. zł); [2] wydatki niezwiązane z postępowaniem sądowym (38,0 tys. zł)⁴⁶.

W 2018 r. nie było osób wykonujących zadania na rzecz Sądu na podstawie umów z agencją pracy tymczasowej, a jedna osoba (pracownik)⁴⁷ realizował zadania na podstawie umowy zlecenie⁴⁸ o łącznej wartości 16,8 tys. zł⁴⁹.

(dowód: akta kontroli str. 9; 353-354)

2.1.4. Zobowiązania Sądu na koniec 2018 r. wyniosły 1 579,9 tys. zł, w tym: 1 372,4 tys. zł z tytułu dodatkowych wynagrodzeń rocznych (§ 4040); 116,8 tys. zł z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (§ 4110); 12,6 tys. zł z tytułu składek na Fundusz Pracy (§ 4120); 2,3 tys. zł z tytułu wynagrodzeń osobowych (§ 4170)⁵⁰; 7,8 tys. zł z tytułu zakupu materiałów i wyposażenia (§ 4210)⁵¹; 23,8 tys. zł z tytułu zakupu energii (§ 4260)⁵²; 0,1 tys. zł z tytułu zakupu usług remontowych (§ 4270)⁵³; 23,1 tys. zł z tytułu zakupu pozostałych usług (§ 4300)⁵⁴; 1,2 tys. zł z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych (§ 4360)⁵⁵; 7,0 tys. zł z tytułu podróży służbowych (§ 4410)⁵⁶, oraz 12,8 tys. zł z tytułu kosztów postępowania sądowego (§ 4610)⁵⁷. Nie wykazano zobowiązań wymagalnych powstałych w 2018 r. i w latach ubiegłych.

Kwoty zobowiązań wykazane w sprawozdaniu Rb-28 („Sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetu państwa”) wynikały z ewidencji księgowej. W 2018 r. nie wystąpiły przypadki niewykazania zobowiązań wymagalnych w ciągu roku i jednoczesnego wykazania na koniec roku wydatków lub zobowiązań z tytułu odsetek za nieterminowe regulowane zobowiązań.

(dowód: akta kontroli str. 131-146; 160-161; 169-173; 288-289)

2.1.5. W 2018 r. Sąd w sześciu przypadkach poniósł wydatki z § 4580 z tytułu zapłaty odsetek w związku z toczącym się postępowaniem sądowym na łączną kwotę 1,3 tys. zł⁵⁸.

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor i Główna Księgowa Sądu wskazali, że wypłata kwot głównych oraz odsetek następuje zawsze w możliwie najszybszym terminie. Zwrócili również uwagę, że wartość wypłacanych odszkodowań zazwyczaj przewyższa kwotę środków zaplanowanych na dany dzień, a zgodnie z § 11 ust. 9 *rozporządzenia MS w sprawie gospodarki finansowej* zapotrzebowanie na

⁴⁶ Łącznie 16 umów na realizację przekazywania korespondencji pomiędzy Sądem Okręgowym w Legnicy a Sądem Rejonowym w Jaworze; porządkowanie akt w archiwum w Sądzie Rejonowym Jawor; przeprowadzanie egzaminu na kuratora zawodowego; przeprowadzenie szkolenia dla nowo wybranych ławników Sądu Okręgowego w Legnicy; krótkoterminowe świadczenie usług porządkowych w pomieszczeniach Opiniodawczego Zespołu Specjalistów Sądowych w Głogowie; świadczenie usług malowania pomieszczeń Sądu Okręgowego w Legnicy oraz krótkoterminowe wykonywanie czynności sekretariatu. Wszystkie umowy posiadały akceptację Głównej Księgowej.

⁴⁷ W 2017 r. zadania realizowało sześć osób, w tym dwóch pracowników Sądu.

⁴⁸ Trwającej sześć miesięcy lub dłużej, lub powtarzanej nieprzerwanie przez ten okres. Umowa zlecenie 2/2018 i 8/2018 na porządkowanie akt w archiwum w Sądzie Rejonowym w Jaworze.

⁴⁹ Wartość takich umów zleceń w 2017 r. wyniosła 72,0 tys. zł.

⁵⁰ Wynagrodzenie lekarza sądowego (2,3 tys. zł).

⁵¹ Cztery faktury z terminem płatności od 3 stycznia 2019 r. do 1 lutego 2019 r.

⁵² Siedem faktur z terminem płatności od 10 stycznia 2019 r. do 7 lutego 2019 r.

⁵³ Jedna faktura z terminem płatności 23 stycznia 2019 r.

⁵⁴ Siedem faktur z terminem płatności od 10 stycznia 2019 r. do 6 lutego 2019 r.

⁵⁵ Dziewięć faktur z terminem płatności od 10 stycznia 2019 r. do 2 lutego 2019 r.

⁵⁶ Zwrot kosztów dojazdów sędziów.

⁵⁷ Koszty pomocy prawnej – 2,1 tys. zł oraz koszty doręczeń (10,7 tys. zł).

⁵⁸ Sprawa III Ko 120/17 – odsetki w kwocie 177,24 zł; sprawa III Ko 154/17 – odsetki w kwocie 23,40 zł; sprawa III Ko 109/17 – odsetki w kwocie 35,62 zł; sprawa III Ko 4/18 – odsetki w kwocie 7,81 zł; sprawa III Ko 131/17 – odsetki w kwocie 850,14 zł; sprawa III Ko 141/18 – odsetki w kwocie 171,84 zł.

dodatkowe środki musi być złożone nie później niż dwa dni robocze przed planowanym uruchomieniem środków. W omawianych przypadkach wypłata nastąpiła do czterech dni roboczych od przekazania zarządzeń sędziego oddziałowi finansowemu Sądu, a obowiązek wypłaty odszkodowań wynikał z zapisów w prawomocnych wyrokach sądu.

dowód: akta kontroli str. 306; 309-352)

2.1.6. Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 2 350,5 tys. zł, tj. 7,58% wydatków ogółem Sądu. Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu finansowo-księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających wydatkom pozapłacowym w kwocie powyżej 500 zł. Próba wylosowana metodą monetarną MUS⁵⁹ obejmowała 112 zapisów księgowych na łączną kwotę 1 741,0 tys. zł, w tym jeden wydatek majątkowy na kwotę 77,4 tys. zł. Próba wydatków dobranych celowo wyniosła łącznie 609,5 tys. zł, w tym 17,1 tys. zł wydatek majątkowy.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki lub zgodnie z upoważnieniem Dyrektora Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu⁶⁰. W badanej próbie nie stwierdzono także nieprawidłowości w zakresie zastosowania lub wyłączenia zastosowania przepisów *PZP* w związku z realizacją wydatku.

Stwierdzono natomiast 11 przypadków dokonania zapłaty po upływie terminu wyznaczonego w dokumencie księgowym, a w czterech z nich jednostka dokonała zapłaty odsetek na łączną sumę 1,2 tys. zł. Wszystkie te przypadki dotyczyły zapłaty zobowiązań wynikających z orzeczeń sądowych. Wyjaśnienia dotyczące zapłaty zobowiązań z odsetkami przytoczono wyżej, a w pozostałych przypadkach w złożonych wyjaśnieniach Główna Księgowa Sądu wskazała, że zobowiązania te były związane z toczącymi się w Sądzie postępowaniami sądowymi i zostały regulowane niezwłocznie po otrzymaniu z wydziałów merytorycznych zarządzeń polecających ich wypłatę przyznaną postanowieniem sądu lub wyrokiem. Zapłata tych zobowiązań następowała bowiem do pięciu dni roboczych od wpływu dokumentów do oddziału finansowego i nie spowodowała także naliczenia oraz zapłaty odsetek z tytułu opóźnień.

W badanej próbie wystąpiło również 17 przypadków zapłaty zobowiązań na łączną kwotę 657,2 tys. zł co najmniej 11 dni przed terminem określonym w dokumencie płatniczym. Taki sposób dokonywania płatności może nie korespondować z zasadą oszczędnego wydatkowania i racjonalnego planowania wydatków publicznych. W złożonych wyjaśnieniach Główna Księgowa Sądu stwierdziła, że dokonane płatności nie spowodowały przekroczenia zatwierdzonego planu wydatków, a przypadki ich wcześniejszego uregulowania wynikały z konieczności dokonania w ostatnich dniach roku budżetowego uzgodnień, rozliczeń i weryfikacji dokumentów, a we wcześniejszych okresach - z powstania wolnych środków na skutek niższych niż planowano wydatków związanych z postępowaniem sądowym.

(dowód: akta kontroli str. 27-48; 211-214; 309-352; 355-412)

2.1.7. Sąd sporządził plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych i umieścił go na stronie internetowej po terminie wynikającym z art. 13a ust. 1 *PZP*, co opisano szerzej w części dotyczącej nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 49-53; 122; 273-281; 305-306; 416; 431-432)

⁵⁹ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości. Założono próg istotności 2% wydatków pozapłacowych, próg istotności wykonawczej na poziomie 0,75 oraz ryzyko statystyczne badania wynoszące 27%.

⁶⁰ Dotyczy wydatku majątkowego, opisane w pkt. 2.3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Prawidłowo, tj. stosownie do art. 98 ust. 2 *PZP* oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania⁶¹, sporządzono i przekazano (w dniu 25 lutego 2019 r.) Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach.

(dowód: akta kontroli str. 425-428)

Sąd po 18 października 2018 r. nie wszczywał postępowań o wartości zamówienia równej lub przekraczającej kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 *PZP*, w związku z powyższym nie miał obowiązku komunikowania się z wykonawcą wyłącznie za pomocą środków komunikacji elektronicznej⁶². Wynikało to z planu zamówień publicznych na 2018 r. i nie spowodowało podziału zamówień publicznych na części.

(dowód: akta kontroli str. 27-48)

W 2018 r. w Sądzie udzielono dwóch zamówień publicznych o wartości powyżej 30 tys. euro, tj. w trybie zapytania o cenę oraz w trybie określonym w art. 138o *PZP*⁶³, natomiast pozostałe zamówienia na łączną kwotę 1 556,1 tys. zł netto realizowano stosownie do wymogów określonych w obowiązujących uregulowaniach wewnętrznych⁶⁴. Nie stwierdzono przypadków udzielania zamówień (o wartości nieprzekraczającej 30 tys. euro) na usługi doradcze, opracowanie opinii, analiz itp.

(dowód: akta kontroli str. 27-48; 425-428)

W toku kontroli szczegółowemu badaniu poddano, wybrane w sposób celowy, następujące trzy postępowania o zamówienie publiczne:

- 1) Kompleksowe utrzymanie czystości w budynku i na terenie posesji - postępowanie G-281-2/2018 o wartości szacunkowej zamówienia wynoszącej 373,5 tys. zł, stanowiącej równowartość 86,6 tys. euro. Zostało ono przeprowadzone z zastosowaniem *PZP* w trybie zapytania o cenę, a wydatki poniesione w 2018 r. w związku z realizacją zawartych umów wyniosły łącznie 136,9 tys. zł. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono nieprawidłowości o charakterze formalnym, które zostały opisane w części sekcji dotyczącej nieprawidłowości.
- 2) Świadczenie usług ochrony osób i mienia w budynkach Sądu Okręgowego w Legnicy: ul. Złotoryjska 40 w Legnicy oraz w Głogowie ul. Kamienna Droga 2 i budynku Sądu Rejonowego w Jaworze, ul. Klasztorna 5 - postępowanie G-281-3/2018 o wartości szacunkowej zamówienia wynoszącej 315,5 tys. zł, stanowiącej równowartość 73,2 tys. euro. Zostało ono przeprowadzone w trybie określonym w art. 138o *PZP* dla usług społecznych, a wydatki poniesione w 2018 r. w związku z realizacją zawartej umowy wyniosły 20,2 tys. zł. W wyniku przeprowadzonego badania nie stwierdzono naruszeń *PZP*.
- 3) Wykonanie remontu instalacji elektrycznych w budynku i na terenie Sądu Rejonowego w Jaworze, przy ul. Klasztornej 5 - postępowanie D.281-160/OG/18 o wartości szacunkowej zamówienia wynoszącej 108,0 tys. zł, stanowiącej równowartość 25,0 tys. euro. Zostało ono przeprowadzone z wyłączeniem stosowania *PZP* na podstawie *Regulaminu wewnętrznego zamówień*, a wydatki

⁶¹ Dz. U poz. 2038.

⁶² Obowiązek wynikający z art. 15 ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U poz. 1020, ze zm.).

⁶³ Udzielenie zamówienia na usługi społeczne o wartości do 750 000 euro.

⁶⁴ Na podstawie *Regulaminu udzielania zamówień publicznych i wydatkowania środków publicznych wprowadzonego Zarządzeniem Nr 3/2018 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie: wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych i wydatkowania środków publicznych w Sądzie Okręgowym w Legnicy (dalej: „Regulamin wewnętrzny zamówień”).*

poniesione w 2018 r. w związku z realizacją zawartej umowy wyniosły 117,5 tys. zł. W wyniku przeprowadzonego badania nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 26-48; 130; 147-155; 174-196; 215-242; 303-304)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) W postępowaniu o zamówienie publiczne G-281-2/2018 „Kompleksowe utrzymanie czystości w budynku i na terenie posesji” o wartości szacunkowej zamówienia wynoszącej 373,5 tys. zł, stanowiącej równowartość 86,6 tys. euro, przeprowadzanym w trybie zapytania o cenę – stwierdzono, że Zamawiający:
 - a. nie zamieścił po otwarciu ofert w dniu 5 września 2018 r. ogłoszenia na swojej stronie internetowej zawierającego: [1] kwotę, jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia; [2] firm oraz adresów wykonawców, którzy złożyli oferty w terminie; [3] ceny, terminu wykonania zamówienia, okresu gwarancji i warunków płatności zawartych w ofertach, co naruszało art. 86 ust. 5 *PZP*;
 - b. nie zamieścił po zawarciu umowy ogłoszenia o udzieleniu zamówienia w BZP, czym naruszono art. 95 ust. 1 *PZP*;
 - c. sporządził niezgodnie z dokumentacją źródłową Protokół postępowania w trybie zapytania o cenę, mylnie przytaczając w nim podstawę powołania Komisji Przetargowej, gdyż w jego treści wskazano Zarządzenie Nr 11/2018 z dnia 20 sierpnia 2018 r. (Dyrektora Sądu), a w rzeczywistości członków Komisji Przetargowej powołano Zarządzeniem Nr 12/2018 z dnia 30 sierpnia 2018 r., zmienionym następnie Zarządzeniem Nr 13/2018 z dnia 7 września 2018 r.

Dyrektor Sądu wyjaśnił, że do powyższych nieprawidłowości doszło na skutek problemów zdiagnozowanych w komórce organizacyjnej realizującej te zadania. Na ich podstawie podjęto działania zmierzające do zmiany struktury organizacyjnej i uzupełnienia przez pracowników wiedzy w zakresie zamówień publicznych. Dodał również, że wymagane art. 86 ust. 5 *PZP* informacje przesłano drogą elektroniczną bezpośrednio podmiotom zaproszonym do składania ofert, a w dniu 22 października 2018 r. podjęto działania w celu umieszczenia ogłoszenia o udzieleniu zamówienia na stronie BZP, jednak z niewyjaśnionych przez pracownika odpowiedzialnego za publikację ogłoszenia przyczyn ogłoszenie nie zostało opublikowane.

NIK potwierdza, że przedmiotowe informacje przesłano podmiotom zaproszonym do składania ofert bez zamieszczania ich na stronie ww. Sądu oraz podjęto działania w zakresie zamieszczenia ogłoszenia na stronie BZP, ale bezskuteczne. Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że zakres zadań – w toku realizacji których nastąpiły nieprawidłowości – należał, według *Regulaminu wewnętrznego zamówień*, do Sekretarza Komisji Przetargowej, który wskutek zmiany dokonanej Zarządzeniem Nr 13/2018 (Dyrektora Sądu) z dnia 7 września 2018 r.⁶⁵ nie został powołany. Wskazuje to także na słabość mechanizmów kontroli zarządczej w tym zakresie. Za powyższe nieprawidłowości zgodnie z art. 18 *PZP* odpowiada Dyrektor Sądu jako kierownik Zamawiającego. NIK ocenia jednak, że wskazane nieprawidłowości miały charakter formalny i nie miały wpływu na wydatkowanie środków publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 174-196; 215-242; 303-304)

- 2) Plan zamówień publicznych Sądu na 2018 r. został sporządzony bez wskazania daty, a opublikowano go na stronie internetowej jednostki w dniu 2 maja 2018 r., podczas gdy plan finansowy Sądu został przyjęty w dniu 15 lutego 2018 r. Stanowiło to naruszenie terminu określonego w art. 13a ust. 1 *PZP*, zgodnie z którym *Zamawiający, nie później niż 30 dni od dnia przyjęcia planu finansowego przez*

⁶⁵ W sprawie zmiany Zarządzenia Nr 12/2018 r. z dnia 30 sierpnia 2018 r.

uprawniony organ, sporządza plany postępowań o udzielenie zamówień, jakie przewiduje przeprowadzić w danym roku finansowym oraz zamieszcza je na stronie internetowej.

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor Sądu wskazał, że spowodowane to było oczekiwaniem na zgodę dotyczącą możliwości prowadzenia prac remontowych o znacznej wartości oraz zdiagnozowanymi (w zajmującej się tymi zagadnieniami komórce organizacyjnej Sądu) problemami z realizacją zadań. Zdaniem NIK nie tłumaczy to przekroczenia ustawowego terminu, a za powyższą nieprawidłowość zgodnie z art. 18 PZP odpowiada Dyrektor Sądu jako kierownik Zamawiającego.

(dowód: akta kontroli str. 49-53; 122; 273-281; 305-306)

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W 2018 r. Sąd nie ponosił wydatków z budżetu środków europejskich.

(dowód: akta kontroli str. 50-51)

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu faktycznego

W 2018 r. Sąd dokonał zakupu majątkowego w postaci skanera rentgenowskiego oraz detektora metali na łączną kwotę 94,5 tys. zł. Zakup ten został zrealizowany z upoważnienia Dyrektora Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu na rzecz Sądu Rejonowego w Bolesławcu⁶⁶ i tam przekazany do użytkowania.

(dowód: akta kontroli str. 52; 100; 290-302)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2018 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

W wyniku kontroli 7,58% zrealizowanych ogółem wydatków⁶⁷ stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w *ufp* i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Stwierdzone nieprawidłowości miały charakter formalny i nie miały wpływu na realizację przez Sąd planu finansowego.

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

3.1. Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Sąd rocznych sprawozdań za 2018 r.: o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23); z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27); z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28); z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z). Sprawozdania sporządzone zostały zgodnie z wymogami rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: *sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym*. Wiarygodność sprawozdań Rb-27 i Rb-28 została potwierdzona procedurą analizy operacji na bieżących rachunkach bankowych dochodów i wydatków kontrolowanej jednostki. Kwoty wykazane w sprawozdaniach kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi

⁶⁶ Upoważnienie IR-210-3/18 z dnia 30 listopada 2018 r.

⁶⁷ Co stanowiło 25,4% zrealizowanych wydatków pozapłaconych.

z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Sprawozdanie Rb-33 z wykonania planu Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej za 2018 r. sporządzono terminowo, a kwoty wykazane w tym sprawozdaniu były zgodne z danymi ewidencji księgowej Sądu.

Mechanizmy kontroli dotyczące operacji finansowych i gospodarczych, zostały zawarte w zasadach (polityce) rachunkowości⁶⁸, instrukcji obiegu i kontroli wewnętrznej dokumentów księgowych⁶⁹ oraz zarządzeniu Prezesa Sądu oraz Dyrektora Sądu w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej⁷⁰. W Sądzie nie opracowano wewnętrznych procedur sporządzania sprawozdań budżetowych, przy czym: [1] sprawozdania były sporządzane automatycznie, z wykorzystaniem systemów informatycznych⁷¹; [2] osoby sporządzające sprawozdania i osoby sprawdzające sprawozdania pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym miały do tego stosowne umocowania; [3] sprawozdania podpisywały: Główna Księgowa lub Zastępca Głównej Księgowej oraz Dyrektor Sądu (kierownik jednostki)⁷²; [4] w systemach tworzenia sprawozdań stosowany był tzw. ślad rewizyjny, potwierdzający kto ponosi odpowiedzialność za ich sporządzenie (w systemie informatycznym „SAP” odnotowywana była osoba, która generowała/sporządzała sprawozdanie na podstawie ewidencji księgowej, w systemie „TREZOR”, pod sporządzonym sprawozdaniem składano elektroniczne podpisy); [5] Zakładowy Plan Kont pozwalał na sporządzenie sprawozdań w wymaganej szczegółowości.

Dyrektor Sądu wskazał, że w celu zapewnienia prawidłowości sporządzania sprawozdań, wobec braku opracowania pisemnych procedur/instrukcji ich sporządzania, stosowano zasady wynikające z rozporządzeń w zakresie

⁶⁸ Wprowadzonej Zarządzeniem 7/2015 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 10 kwietnia 2015 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości, zmienionych: Zarządzeniem Nr 12/2017 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z 3 lipca 2017 r.; Zarządzeniem Nr 19/2017 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 4 października 2017 r., Zarządzeniem Nr 25/2017 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 6 grudnia 2017 r. oraz Zarządzeniem Nr 1/2018 r. Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 9 stycznia 2018 r.

⁶⁹ Wprowadzonej Zarządzeniem Nr 11/2012 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 25 września 2012 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji obiegu i kontroli wewnętrznej dokumentów księgowych” w Sądzie Okręgowym w Legnicy, zmienionej: Zarządzeniem Nr 15/2014 Dyrektora Sądu Okręgowego z dnia 11 lipca 2014 r.; Zarządzeniem Nr 9/2016 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 10 sierpnia 2016 r. oraz Zarządzeniem Nr 15/2018 Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 28 listopada 2018 r.

⁷⁰ Zarządzeniu nr 3/2015 Prezesa Sądu Okręgowego w Legnicy oraz Dyrektora Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 30 czerwca 2015 r. w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w Sądzie Okręgowym w Legnicy.

⁷¹ Sporządzenie sprawozdań odbywało się wykorzystując systemowo zdefiniowane w Zintegrowanym Systemie Rachunkowości i Kadr SAP powiązania poszczególnych pozycji sprawozdań z księgami rachunkowymi. Wyjątek stanowiło sporządzenie: [1] danych dotyczących kolumny 7 „Należności”, kolumny 11 i 12 „Należności pozostałe do zapłaty” sprawozdania Rb-27, które sporządzane były ręcznie odnosząc się do właściwych sald/obrotów poszczególnych kont księgowych oraz [2] danych dotyczących mierników w sprawozdaniu Rb-BZ1, uzupełnianych ręcznie i przekazywanych za pośrednictwem aplikacji „BUZA”. [3] Także dane wykazywane w sprawozdaniu Rb-N sporządzane były ręcznie odnosząc się do właściwych sald/obrotów poszczególnych kont księgowych oraz informacji (raportów) uzyskiwanych od osób odpowiedzialnych za prowadzenie windykacji należności sądowych. W przypadku wszystkich sprawozdań dane sprawozdań wygenerowane i sporządzone ręcznie, przenoszone były ręcznie do aplikacji Or-Com (integrator sprawozdań wykorzystywany w Apelacji Wrocławskiej) i eksportowane do Informatycznego Systemu Obsługi Budżetu Państwa TREZOR (Rb-23, Rb-27, Rb-28), bądź przesyłane w formie papierowej do jednostki nadrzędnej (Rb-33, Rb-Z, Rb-N, Rb-BZ1).

⁷² Zastępowany w czasie nieobecności przez Kierownika Oddziału Administracyjnego.

sprawozdawczości budżetowej, a także wykorzystywano materiały pomocnicze służące weryfikacji i uzgodnieniu danych zawartych w sprawozdaniach z prowadzoną ewidencją księgową, otrzymywanie z Ministerstwa Sprawiedliwości, Wydziału Rachunkowości Zarządczej, Departamentu Budżetu Państwa i Efektywności Finansowej oraz instrukcje zamieszczone na portalu ZSRK⁷³ opracowywane również przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

(dowód: akta kontroli str. 118-119, 123, 158, 160-161, 164, 167-168, 171-173, 202-203, 418, 424, 428-450, 590-618)

3.2. Sprawozdawczość i prowadzenie ksiąg rachunkowych nie było przedmiotem audytu wewnętrznego lub kontroli wewnętrznej Sądu, a w 2018 r. nie zidentyfikowano i nie oszacowano ryzyka w obszarze sprawozdawczości i prowadzenia ksiąg rachunkowych⁷⁴.

„Plan działalności dla Sądu Okręgowego w Legnicy na rok 2018” obejmował dwa cele: [1] Poprawa sprawności funkcjonowania systemu sądownictwa powszechnego, oraz [2] Zagwarantowanie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu.

(dowód: akta kontroli str. 593-609)

3.3. W 2018 r. (do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK) dokonano trzech korekt sprawozdań Sądu, tj. [1] sprawozdania Rb-27 za miesiąc grudzień 2018 r., [2] Rb-23 za miesiąc grudzień 2018 r. w zakresie kwoty dochodów wykonanych⁷⁵ (korekty uwzględniono w sprawozdaniach rocznych), oraz [3] rocznego Rb-BZ1 w zakresie wskazanych mierników⁷⁶.

(dowód: akta kontroli str. 355-356, 413-424)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Sąd sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania Sądu sporządzone zostały terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

VI. Uwagi i wnioski

Uwaga

NIK zwraca uwagę, że brak możliwości dokonywania ewidencjonowania należności na koncie 226 – „długoterminowe należności budżetowe” ma charakter systemowy i uzależniony jest od udostępnienia takiej możliwości przez administratorów merytorycznych oraz technicznych centralnego systemu ZSRK SAP. Umożliwienie prawidłowej ewidencji należności na kontach 221 – „należności z tytułu dochodów

⁷³ Systemu informatycznego rachunkowości i zarządzania kadrami w sądach powszechnych i Ministerstwie Sprawiedliwości.

⁷⁴ W przeprowadzanej kwartalnie analizie i ocenie ryzyka spośród ryzyk wskazano m.in. [1] awarię systemu teleinformatycznego i urzędzeń oraz [2] zakłócenia w wewnętrznym przekazywaniu informacji. W obu przypadkach prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (w skali od 1 do 4) wynosiło 2, wpływ na realizację zadań i celów sądu (w skali od 1 do 4) wynosił 2, a poziom istotności ryzyka (w skali od 1 do 16) wynosił 4. Wyżej wymienione ryzyka nie zostały (w kwartalnych „Raportach z zarządzania ryzykiem w Sądzie Okręgowym w Legnicy”) zidentyfikowane jako kluczowe ryzyka nieosiągnięcia celów (określonych w „Planie działalności dla Sądu Okręgowego w Legnicy na rok 2018”), a cele te nie odnosiły się do obszarów sprawozdawczości i prowadzenia ksiąg rachunkowych.

⁷⁵ W dniu 23 stycznia 2019 r. dokonano korekty sprawozdania Rb-27 za miesiąc grudzień 2018 r. dotyczącej błędnego wykazania dochodów na łączną kwotę 1040,00 zł. Zmiany spowodowały również konieczność dokonania korekty sprawozdania Rb-23 za miesiąc grudzień 2018 r.

⁷⁶ W dniu 25 lutego 2019 r. korekta związana była z pomyłką pisarską w kolumnach 27 i 28 dotyczących przewidywanego wykonania wartości miernika na koniec roku budżetowego oraz wykonania tego miernika.

budżetowych” i 226 – „długoterminowe należności budżetowe” będzie możliwe po udostępnieniu przez nich takiej funkcjonalności, za którą powinno pójść także uzupełnienie obowiązującego zakładowego planu kont Sądu o wspomniane konto 226 oraz prawidłowe przeksięgowanie części należności z konta 221 na konto 226 w zakresie zgodnym z *ustawą o rachunkowości* i *rozporządzeniem w sprawie rachunkowości*.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o *NIK*, wnosi o:

1. Podjęcie działań ukierunkowanych na utworzenie w systemie finansowo-księgowym Sądu konta 226 – „długoterminowe należności budżetowe”, służącego do księgowania należności przypadających do spłaty po 12 miesiącach od dnia bilansowego.
2. Prowadzenie dalszych działań szkoleniowych w celu wyeliminowania nieprawidłowości popełnianych w związku z realizacją oraz planowaniem zamówień publicznych.

VII. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61 b ust. 2 ustawy o *NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 27 marca 2019 r.

Kontrolerzy:
Cezary Mazik
Specjalista kontroli państwowej

Grzegorz Fikus
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor

Radosław Kujawiński